

הפחתת הלקטים ירוקים בסוף העונה בכותנה
גד"ש העמק – 2008

ירום שטיינברג, רני יפעה ודגנית שדה – ו. מגדלים עמק, רועי רבן ורועי ברקן – גד"ש העמק, מורן סיטי – חב' "לוקסמבורג".

מבוא

עם המעבר לגידול כותנה מטיפוס פימה באזור העמק, החריפה מאד בעיית הזחל הורוד, כשאין תרופת פלא להדברתו. אחת הסיבות להתפרצות המזיק בעמק, הם ההלקטים הרבים הנותרים בסוף הגידול על צמחי הכותנה, בהיקף גדול בהרבה מהמוכר לנו בגידול כותנה מטיפוס אקלה. כשבהמשך, אוכלוסיית זחלי המזיק בגרעינים אשר בהלקטים הירוקים, הנמצאת בתהליך החריפה, גדולה מאד! לאור כל זאת חיפשנו דרך להפחית הלקטים ירוקים אלה, מבלי לפגוע ביבול הכותנה ובאיכותה. כך בשנת 2007 העמדנו תצפית וניסוי פרלמינריים בהם בחנו את השפעת התכשיר ספוטלייט (CARFENTRAZONE ETHYL) של חב' "לוקסמבורג", במינונים ובמועדי יישום שונים. תכשיר זה, אשר לא צלח לשילוח, נבחר בשל יכולתו לצרוב את חלקי הצמח השונים בהם הוא פוגע. כך שהפגיעה באברי הצמח העליונים משמעותית והוא לא חודר עמוק מידי. כלומר, לחלקי הצמח ולאברי הפרי בעומק הנוף לא נגרם כל נזק. ואכן הממצאים איששו את השערתנו!

לאור תוצאות העבודה בעונת 2007, העמדנו השנה ניסוי בגד"ש העמק, להמשך בחינת יעילות התכשיר. המינון הנבחר היה 75 סמ"ק/לד', אשר ייושם במרסס "דגן" עם מפוח, במחצית אוגוסט. את ניטור הממצאים בחרנו לבצע בכל טיפול, ובהיקש הצמוד לו, בהמשך השורות (פרק שיטות וחומרים).

שיטות וחומרים:

הזן	27/03/2008	P-008	אקלפי
מועד זריעה			30/3/2008
שיטת הגידול			שלחין, טפטוף
סוג הקרקע			כבדה
כרב			תירס מתוק לתעשיה
תוכנית הניסוי			בלוקים באקראי
מספר טיפולים וחזרות			2 טיפולים ב- 4 חזרות
ממדי החלקות			רוחב 8 מ', לאורך 25 מ'
מים			350 מק"ד
שיטת הישימה:			מים מושבים – 395 מק"ד
יבול- קג"ד			ריסוס במרסס "דגן" עם מפוח, בנפח 10 ל"ד'. 161 קג"ד סיבים
			198 קג"ד סיבים

התכשירים הנבחנים:

שם התכשיר	פורמולציה	שם גברי
ספוטלייט	תחליב שמן במים	CARFENTRAZONE ETHYL 60 גר/ל'

הטיפולים הנבחנים (המינון ל"ד'):

מס סדורי	תכשיר	מינון	שטח	יישום
1	ספוטלייט	75	בלי שטח	14/08/2008
2	היקש			

שיטות ההערכה: במקביל להערכה ויזואלית לפגיעה בכפתורים ובפרחים, לפגיעה בהלקטים, להתחדשות העלווה ב- 17/08/2008, בוצעה ערב הקטיף ספירת הלקטים ירוקים ב- 8 מ"ר בממוצע בטיפול הספוטלייט, ובהמשך שלוחת הטפטוף, חלקת ההיקש הצמודה לו (טיפול מסחרי בלבד), בהיקף זהה (17-23/09/2008).

ניתוח סטטיסטי: השוואת ממוצעים נערכה בתוכנת JMP, פרוצדורת Fit Y by X, במיבחן Tukey & Kramer.

תוצאות

טבלה 1: השפעת טיפולים על פגיעה באברי פרי קטנים ובעלווה בסוף העונה, גד"ש העמק – 17/08/2008

תכשיר	מינון	זן	יישום	פגיעה בכפתורים ופרחים	פגיעה בעלווה
ספוטלייט	75	פימה	14/8	עד 3 מפרקים עליונים "ריקים" מאברי פרי קטנים.	פגיעה בצמרות עד עומק הנוף של כ- 0.5 מ'
ספוטלייט	75	אקלפי	14/8	פגיעה פחות משמעותית מבפימה	-
היקש				יש הבדל במופע הכללי בין חלקות הטיפול וחלקות ההיקש בשני טיפולי הכותנה	

טבלה 1 (המשך): השפעת טיפולים על הפחתת הלקטים ירוקים בסוף העונה, גד"ש העמק – 17 – 23/09/2008

תכשיר	מינון	זן	יישום	17/9 - הלקטים סגורים/ירוקים		23/9 - הלקטים סגורים/ירוקים ב- 8		ממוצע*
				מ"ר (ממוצע 4 חזרות)	אתר 1	מ"ר (ממוצע 4 חזרות)	אתר 2	
ספוטלייט	75	פימה	14/8	אתר 1	אתר 2	2.7	3.3	A 3
היקש						8	6	A 7
ספוטלייט	75	אקלפי	14/8	14.5	13.7			A 14.1
היקש				29.3	21.3			B 25.3

* ערכים המלווים באותיות זהות אינם ניבדלים ביניהם סטטיסטית בהסתברות של 0.05.

סיכום:

בהערכת שניתנו במהלך ספטמבר 2008 בטיפול הניסוי בספוטלייט נראתה תגובה בעלווה ובהלקטים בזן P-008 ובאקלפי בגד"ש העמק:
טיפול הספוט לייט, 35 יום לפני הקטיף, מראה על ירידה חדה במספר ההלקטים הקטנים הסגורים, אשר נשאר על הצמחים, משני טיפוס הכתנה (טבלה 2).
בבדיקת ממוצע ההלקטים הסגורים בכותנה מטיפוס אקלפי, רואים ירידה של כ- 45%, שונה במבוהק מהכמות שנותרה על הצמחים בהיקש. בפימה, הכמות המוחלטת של ההלקטים, היתה קטנה יותר, אבל גם כאן, ההפחתה עולה על 50% (57%)! ללא הבדל מובהק מההיקש
לאור תוצאות אלה וממצאי השנה שחלפה (2007), ניתן להמליץ על שילוב הטיפול הנ"ל בארגז הכלים, העומדים לרשותנו במלחמתנו בזחל הורוד.

תודות:

לצוות גד"ש העמק ולישי מחב' "לוקסמבורג", על שיתוף הפעולה והעזרה לביצוע הניסוי.